

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/112/2017
Identifikačné číslo spisu:	7211237031
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:7211237031.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. V. K., bývajúceho v A., zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Koľom, so sídlom v Košiciach, Hutnícka 1, proti žalovanej Mestskej časti Košice - Západ, so sídlom v Košiciach, Floriánska 16, zastúpenej JUDr. Miroslavom Katunským, advokátom Advokátskej kancelárie JUDr. Miroslav Katunský, JUDr. Milan Kuzma a spol., so sídlom v Košiciach, Floriánska 16, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 42C/172/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 2. novembra 2016 sp.zn. 1Co/805/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II rozsudkom zo 7. septembra 2015 č.k. 42C/172/2011-216 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 7 320,36 eur s 9% úrokom z omeškania ročne zo sumy 6 635,56 eur od 1. apríla 2010 do zaplatenia a žalobu v časti domáhajúcej sa zaplatenia 12 574,30 eur zamietol. Vec v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy a zverejnenia ospravedlnenia za zásah do práv žalobcu vylúčil na samostatné konanie. O veci samej tak rozhodol majúci za to, že sú splnené podmienky vzniku zodpovednosti žalovanej za časť škody vo výške 7 320,36 eur podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej iba „zákon č. 514/2003 Z.z.“), vrátane príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím - uznesením Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Košice - Západ č. 85-30/10-2007 z 30. októbra 2007 (ktorým bola s účinnosťou od 15. novembra 2007 schválená zmena organizačnej štruktúry Miestneho úradu mestskej časti Košice - Západ, podľa ktorej sa znížil pracovný úväzok žalobcu na pracovnom mieste „prednosta“ na úväzok v rozsahu 0,5) a vznikom škody, ktorá žalobcovi vznikla na mzde, na hodnote nevydaných stravných lístkov, z dôvodu prijímania nižších dávok v nezamestnanosti po skončení jeho pracovného pomeru a v nižšom príspevku na jeho dôchodkové sporenie. Príčinnú súvislosť ale súd prvej inštancie nevzhladol medzi nezákonným rozhodnutím a škodou vzniknutou z titulu debetného zostatku na účte žalobcu v banke, straty zo zmlúv o životnom poistení a z titulu poplatku za dodatok k zmluve o

hypotekárnom úvere. Vec v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy a verejného ospravedlnenia súd vylúčil na samostatné konania majúce za to, že v týchto častiach sporu bude potrebné vykonať ešte ďalšie dokazovanie. Rozhodnutie o uložení povinnosti žalovanej odôvodnil súd prvej inštancie, okrem iného, tým, že: „V prejednávanej veci došlo k zníženiu pracovného úväzku navrhovateľa na základe dohody o zmene pracovných podmienok zo dňa 31. 12. 2007. Jediným dôvodom uzavretia takejto dohody bolo prijatie uznesenia Miestneho zastupiteľstva zo dňa 30. 10. 2007. Ako vyplynulo z výpovede navrhovateľa a PhDr. X. F., ktorý v rozhodujúcom období vykonával funkciu starostu odporcu, obaja boli presvedčení o nezákonnosti predmetného uznesenia a boli si vedomí toho, že prípadný výkon funkcie prednostu na polovičný úväzok by neumožňoval riadne plnenie úloh vedúceho pracovníka, preto navrhovateľ nemal záujem, ani vôľu dohodu o zmene pracovných podmienok podpísať. No predmetné nezákonné uznesenie potom, čo ho starosta nepodpísal, bolo na mimoriadnom zasadnutí Miestneho zastupiteľstva dňa 14. 11. 2007 potvrdené, čím sa stalo vykonateľným. Starosta bol nútený konať v súlade s týmto uznesením a navrhovateľ bol postavený pred voľbu jednej z dvoch možností; súhlasiť so zmenou pracovného úväzku, alebo vystaviť sa reálnemu riziku straty zamestnania. Pod tlakom okolností, v dôsledku platnosti predmetného uznesenia navrhovateľ dohodou o zmene pracovných podmienok zo dňa 31.12. 2007 podpísal. Hlavnou príčinou uzavretia tejto dohody bolo, podľa názoru súdu, uznesenie Miestneho zastupiteľstva Mestskej časti Košice - Západ č. 85-30/10/2007. Aj napriek tomu, že Miestne zastupiteľstvo prijatím tohto uznesenia prekročilo svoju právomoc, v dôsledku čoho je uznesenie nezákonné a príslušným orgánom bolo zrušené, v čase od jeho potvrdenia dňa 14. 11. 2007 až do právoplatnosti rozsudku Najvyššieho súdu SR bolo záväzné. Nemožno súhlasiť s tvrdením odporcu, podľa ktorého bolo uznesením s pokynom pre starostu Mestskej časti, a teda vnútornou záležitosťou medzi dvoma orgánmi Mestskej časti Košice - Západ, starostom a Miestnym zastupiteľstvom. Ako už bolo vyššie uvedené uznesenie Miestneho zastupiteľstva je verejnoprávnym aktom orgánu verejnej moci - správnym aktom, ktorý je všeobecne záväzný. Keďže v prejednávanej veci išlo o individuálny správny akt, jeho záväznosť a následky smerovali voči osobe prednostu, lebo výkonu práve tejto funkcie sa týkalo. Ani starosta, ani navrhovateľ nemali inú možnosť iba ho rešpektovať (§ 13 ods. 8 zákona o obecnom zriadení). Hlavnou príčinou zníženia pracovného úväzku prednostu bolo práve predmetné uznesenie Miestneho zastupiteľstva zo dňa 30. 10. 2007. Podpísanie dohody o zmene pracovných podmienok dňa 31. 12. 2007 bolo následkom tohto uznesenia a vo vzájomnej súvislosti javov bolo súčasne aj príčinou skrátenia pracovného úväzku navrhovateľa. Je možné konštatovať, že bez prijatia citovaného uznesenia by k podpísaniu dohody nedošlo, lebo neexistoval iný dôvod jej uzavretia. Podľa názoru súdu rozhodujúcou, a teda hlavnou príčinou zníženia pracovného úväzku navrhovateľa bolo uznesenie Miestneho zastupiteľstva Mestskej časti Košice - Západ č. 85-30/10-2007, ktoré nezákonným spôsobom zasiahlo do právnej sféry navrhovateľa.“

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolania obidve strany. Žalobca namietal, že príčinná súvislosť je daná aj medzi nezákonným rozhodnutím miestneho zastupiteľstva žalovanej a škodou vzniknutou z titulu vzniku debetného zostatku na jeho účte v banke, stratou zo zmlúv o životnom poistení a poplatku na dodatok k zmluve o hypotekárnom úvere. Žalovaný popieral príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou, náhradu ktorej sčasti priznal súd prvej inštancie. Uviedol, že „... zreteľne priamou, bezprostrednou a výlučnou príčinou zníženia pracovného úväzku navrhovateľa, od ktorej následne navrhovateľ odvodzuje majetkovú ujmu, bola dohoda o zmene pracovných podmienok z 13. 11. 2007. Teda k zníženiu pracovného úväzku navrhovateľa došlo jeho vlastným konaním - uzatvorením dohody o zmene pracovných podmienok. Zníženie pracovného úväzku navrhovateľa nenastalo navrhovateľom označenou škodovou udalosťou v podobe uznesenia citovaného miestneho zastupiteľstva, ale jeho vlastným právnym úkonom. [...] V danom prípade je zrejmé, že príčina v podobe nezákonného uznesenia miestneho zastupiteľstva bola prerušená inou príčinou, a tou je už vyššie spomínaný dvojstranný právny úkon - dohoda o zmene pracovných podmienok uzatvorená navrhovateľom a za odporcu starostom miestnej časti.“

3. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 2. novembra 2016 sp.zn. 1Co/805/2015 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovieť a vo výroku, ktorým bola žaloba sčasti zamietnutá, zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Potvrdenie časti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd odôvodnil tým, že: „Zo sledu relevantných skutočností vyplývajúcich

zo zisteného skutkového stavu, podľa názoru odvolacieho súdu možno dospieť k záveru, že bola preukázaná priama vecná súvislosť príčiny a následku, t.j. prijatie uznesenia mestského zastupiteľstva o znížení pracovného úväzku prednostu mestského úradu a uzatvorením dohody o zmene pracovných podmienok ohľadom zníženia pracovného úväzku žalobcu so zmenšením majetku žalobcu (spočívajúceho v krátení jeho mzdových a ďalších nárokov). Je tomu tak preto, že rozhodnutie mestského zastupiteľstva žalovanej o znížení pracovného úväzku žalobcu viedlo neodvratne k spôsobeniu škody u žalobcu a prípadná následná skutočnosť (podpísanie dohody o zmene pracovných podmienok ohľadom zníženia pracovného úväzku žalobcu), ktorá by sama spôsobila tú istú škodu, nemôže byť braná do úvahy. Nemožno preto súhlasiť s právnym názorom žalovanej, podľa ktorého v konaní nebolo preukázané splnenie jedného zo základných predpokladov zodpovednosti za škodu žalobcovi, a to príčinná súvislosť medzi vzniknutou škodou a rozhodnutím mestského zastupiteľstva. Je nesporné, že žalobcovi by škoda pri absencii rozhodnutia Mestského zastupiteľstva žalovanej nevznikla, a teda ide o priamu príčinu vzniku škody“ (body 21 a 22 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Zrušenie napadnutého rozsudku v jeho zamietajúcej časti odôvodnil odvolací súd tým, že záver súdu prvej inštancie o nedostatku príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a žalobcom tvrdenou škodou vzniknutou z titulu vzniku debetného zostatku na jeho účte v banke, stratou zo zmlúv o životnom poistení a poplatku za dodatok k zmluve o hypotekárnom úvere, je predčasný.

4. Rozsudok odvolacieho súdu v časti, ktorou bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, žalovaná napadla dovolaním. Uviedla, že dovolanie podáva „v súlade s ust. § 421 ods.1 písm. a/ a b/ C.s.p.“. Tvrdí, že medzi škodou vzniknutiu žalobcovi a uznesením miestneho zastupiteľstva absentuje príčinná súvislosť. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2010 sp.zn. 5Cdo/126/2009. Dôvodil, že: „Zreteľne priamou, bezprostrednou a výlučnou príčinou zníženia pracovného úväzku žalobcu, od ktorej následne žalobca odvodzuje majetkovú ujmu, bola Dohoda o zmene pracovných podmienok z 13. 11. 2007. Teda k zníženiu pracovného úväzku žalobcu došlo jeho vlastným konaním - uzatvorením dohody o zmene pracovných podmienok. Zníženie pracovného úväzku žalobcu nenastalo žalobcom označenou škodovou udalosťou v podobe uznesenia citovaného miestneho zastupiteľstva, ale jeho vlastným právnym úkonom. [...] V danom prípade je zrejmé, že príčina v podobe nezákonného uznesenia miestneho zastupiteľstva bola prerušená inou príčinou, a tou je už spomínaný dvojstranný právny úkon - Dohoda o zmene pracovných podmienok uzatvorená medzi žalobcom a za žalovaného starostom mestskej časti. Samo o sebe by uznesenie miestneho zastupiteľstva bez vôle žalobcu nebolo spôsobilo zníženie pracovného úväzku žalobcu.“ Podľa žalovanej „vyššie uvedená právna otázka, t.j. aký vplyv má na príčinnú súvislosť v danom prípade skutočnosť, že príčina v podobe nezákonného uznesenia miestneho zastupiteľstva bola prerušená inou príčinou, a to dvojstranným úkonom, je otázka, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu bola riešená odlišne, resp. ešte nebola vyriešená.“

5. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol nedôvodné dovolanie žalovanej zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bola napadnutá časť rozhodnutia vydaná (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolací súd uvádza:

7. V ustanovení § 421 ods. 1 CSP je zakotvená záväznosť judikatúry ako nepriama záväznosť vyplývajúca z jej osobitej povahy, kde rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu. Prípustnosť dovolania je upravená tak, že je toto prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm.b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

8. Civilný sporový poriadok v § 432 ods. 2 uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa

tohto ustanovenia vymedziť. Dovolateľ je povinný uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

9. Žalovaná, zastúpená advokátom, v úvode svojho dovolania uvádza, že ho podáva „v súlade s ust. § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C.s.p.“, teda prípustnosť svojho mimoriadneho opravného prostriedku vyvodzuje z toho, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), ale tiež z toho, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), teda z dôvodov, ktoré sa navzájom logicky vylučujú. V závere svojho dovolania žalovaná naostatok uvádza, že „vyššie uvedená právna otázka, t.j. aký vplyv má na príčinnú súvislosť v danom prípade skutočnosť, že príčina v podobe nezákonného uznesenia miestneho zastupiteľstva bola prerušená inou príčinou, a to dvojstranným úkonom, je otázka, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu bola riešená odlišne, resp. ešte nebola vyriešená.“ V tejto časti teda vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania, okrem vyššie uvedených ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne). V dovolaní ale poukazuje a cituje rozsudok najvyššieho súdu z 30. júna 2010 sp.zn. 5Cdo/126/2009 riešiaci otázku vzťahu príčinnej súvislosti.

10. Vyššie označené rozhodnutie dochádza k záverom, že v právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Podľa tohto rozhodnutia je síce pravda, že otázka príčinnej súvislosti je v svojom základe otázkou skutkovou, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach, vymedzenie toho, medzi akou ujmom (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou tejto ujmy) má byť príčinná súvislosť zisťovaná, je ale nepochybne posúdením právnym. Právnym posúdením je vymedzenie, medzi akou ujmom (ako následkom) a ako skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie vzniku zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je náhrada požadovaná. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmom poškodeného (pokiaľ vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne) sa zisťuje príčinná súvislosť. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti. V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu. V tomto rozhodnutí najvyššieho súdu je aj odkaz na judikát R 21/1992. Otázku príčinnej súvislosti rovnako vykladajú aj iné rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp.zn. 6MCdo/16/2012).

11. Majúc na zreteli vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná nenáležite vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovení § 421 ods. písm. b/ a c/CSP; otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (otázka príčinnej súvislosti) bola už v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená a nie je ani dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Podľa dovolacieho súdu odvolací súd v napadnutom rozhodnutí pri riešení nosnej otázky sporu sa ani neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V bode 20 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol: „Zákon č. 514/2003 Z.z. nevysvetľuje vzťah príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a škodou. Existencia príčinnej súvislosti (vzťah príčin a následku) medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody je jedným z nevyhnutných predpokladov zodpovednosti za

škodu. O vzťah príčinnej súvislosti sa jedná, ak vznikla škoda následkom nezákonného rozhodnutia, teda aj je nezákonné rozhodnutie a škoda vo vzájomnom pomere príčiny a následku. To znamená, že príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím je daná len vtedy, ak by škoda pri absencii nezákonného rozhodnutia nevznikla, teda musí ísť o priamu (nielen sprostredkovanú) príčinu vzniku škody. Zároveň treba uviesť, že otázka príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a konkrétnou škodou je síce v prvom rade otázkou skutkovou, pričom súd zisťuje jej existenciu, avšak záver, či v konkrétnom prípade je, či nie je daná príčinná súvislosť, je súčasne otázkou právnou, pretože súd tak robí záver o existencii jedného z predpokladov zodpovednosti orgánu územnej samosprávy za škodu, pričom tento právny záver je samozrejme závislý na skutkovom zistení. Ak by príčinou vzniku škody bola iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastane. Pričom nemusí ísť o príčinu jedinú, ale stačí ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide, a to o príčinu podstatnú.“

13. V napadnutom rozhodnutí odvolací súd teda v súlade s rozsudkom najvyššieho súdu z 30. júna 2010 sp.zn. 5Cdo/126/2009 zdôraznil, že atribútom príčinnej súvislosti je „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho a že pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.

14. Nie je odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ak odvolací súd s prihliadnutím na konkrétne skutkové okolnosti veci dospel k právnemu záveru, že v okolnostiach prípadu je príčinná súvislosť (bezprostredne) daná medzi nezákonným rozhodnutím orgánu žalovanej a škodou vzniknutou na niektorých právach žalobcu. Sama polemika s právnymi závermi dovolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu dovolacieho súdu k právnemu posudzovaniu vecí významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (3 Cdo/6/2017).

15. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie v danej veci smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

16. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.